

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 222 คน และครูผู้สอน จำนวน 735 คน รวมทั้งสิ้น 957 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open ended) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร เพื่อขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยให้ทำหนังสือแจ้งขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย ซึ่งแบบสอบถามที่ส่งไปมีจำนวนทั้งสิ้น 957 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 894 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.42 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุมากกว่า 40 ปี มีอายุราชการมากกว่า 20 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนระหว่าง 5-10 ปี และไม่เคยเข้ารับการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรตาม

ความต้องการของท้องถิ่น

1.2 ครูผู้สอน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 40 ปี มีอายุราชการระหว่าง 11-15 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ระหว่าง 5-10 ปี โดยส่วนใหญ่สอนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และไม่เคยเข้ารับการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น

2. สภาพการวิจัยทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพิจิตร

2.1 การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริมในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมเสริมในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ทรัพยากรท้องถิ่นที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุน คือ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัตถุดิบมนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ตามลำดับ ในเรื่องทรัพยากรบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และร่วมวางแผนกับครูผู้สอน ส่วนทรัพยากรธรรมชาตินั้น ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และให้ความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากร สำหรับทรัพยากรวัตถุดิบมนุษย์สร้างขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้บริการด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ และสนับสนุนด้านขวัญและกำลังใจ ส่วนทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการติดต่อประสานงานกับแหล่งทรัพยากร และร่วมวางแผนกับครูผู้สอน

การปรับรายละเอียดของเนื้อหาในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการปรับรายละเอียดของเนื้อหาในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ทรัพยากรท้องถิ่นที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนส่วนใหญ่คือ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ตามลำดับ ในเรื่องทรัพยากรบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และร่วมวางแผนกับครูผู้สอน ส่วนทรัพยากรธรรมชาตินั้น ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และให้ความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรตามลำดับ สำหรับทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้บริการด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ และสนับสนุนด้านขวัญและกำลังใจ ส่วนทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และติดต่อประสานงานกับแหล่งทรัพยากร

การปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ทรัพยากรท้องถิ่นที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนส่วนใหญ่คือ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น ตามลำดับ ในเรื่องทรัพยากรบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และสนับสนุนด้านขวัญและกำลังใจ ส่วนทรัพยากรทางสังคมในชุมชนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้ความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากร และให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ สำหรับทรัพยากรธรรมชาติ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และให้บริการด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ ส่วนทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และให้บริการด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่

การจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ทรัพยากรท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมสนับสนุนส่วนใหญ่คือ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ตามลำดับ ในเรื่องทรัพยากรบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และร่วมวางแผนกับครูผู้สอน ส่วนทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้น ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้บริการด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ และสนับสนุนด้านขวัญและกำลังใจสำหรับทรัพยากรธรรมชาติ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้บริการด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ และให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ ส่วนทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และให้บริการด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่

การจัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ทรัพยากรท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมสนับสนุนส่วนใหญ่ คือ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ตามลำดับ ในเรื่องทรัพยากรบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมโดยการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และร่วมวางแผนกับครูผู้สอน ส่วนทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้น ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการสนับสนุนด้านขวัญและกำลังใจ และให้บริการด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ สำหรับทรัพยากรธรรมชาติ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และร่วมวางแผนกับครูผู้สอน ส่วนทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และให้บริการด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่

2.2 ประเภทและลักษณะการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริมในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมเสริมในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ทรัพยากรท้องถิ่นที่ครูผู้สอน ส่วนใหญ่ใช้ คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ตามลำดับ ทรัพยากรธรรมชาติที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่นำมาใช้ ได้แก่ ต้นไม้ พืช และสัตว์ โดยนำมาเป็นวัสดุที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนหลังจากปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมเสริมแล้ว และศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมเสริม สำหรับทรัพยากรบุคคลที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่นำมาใช้ ได้แก่ บุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ครู เจ้าหน้าที่ นักการภารโรง เป็นต้น และพ่อแม่ หรือผู้ปกครองนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ โดยเชิญมาเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และเป็นผู้ให้ความรู้หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ส่วนทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่นำมาใช้ ได้แก่ วัสดุ วัสดุ วัสดุ และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยใช้เป็นสถานที่ในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของครูในการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม และใช้เป็นสถานที่ในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของนักเรียนหลังจากปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมเสริมแล้ว ทรัพยากรทางสังคมในชุมชนที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่นำมาใช้ ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน และความเป็นอยู่ของคนในชุมชน โดยการให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หลังจากปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริมแล้ว และศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมเสริมแล้ว

การปรับรายละเอียดของเนื้อหาในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการปรับรายละเอียดของเนื้อหาในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ทรัพยากรท้องถิ่นที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรทางสังคมในชุมชน และทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์

สร้างขึ้น ตามลำดับ ทรัพยากรธรรมชาติที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่มาใช้ในการปรับรายละเอียดของเนื้อหาในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ได้แก่ ต้นไม้ พืช และสัตว์ โดยนำมาเป็นเนื้อหาสาระประกอบการปรับรายละเอียดของเนื้อหา และนำมาเป็นวัสดุที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลังจากปรับรายละเอียดของเนื้อหาแล้ว ส่วนทรัพยากรบุคคลที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่มาใช้ ได้แก่ บุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ครู เจ้าหน้าที่ นักการภารโรง และพ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ โดยเชิญมาเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และเป็นผู้ให้ความรู้ หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทรัพยากรทางสังคมในชุมชนที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่มาใช้ ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน และประเพณี โดยการศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการปรับรายละเอียดของเนื้อหา และให้ครู นักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หลังจากปรับรายละเอียดของเนื้อหาแล้ว สำหรับทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่มาใช้ ได้แก่ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และวัด โบสถ์ มัสยิด โดยการศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการปรับรายละเอียดของเนื้อหาในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และใช้เป็นสถานที่ในการค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมของครูในการปรับรายละเอียดของเนื้อหา

การปรับปรุงและ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ในการปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ทรัพยากรท้องถิ่นที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ตามลำดับ ทรัพยากรธรรมชาติที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่มาใช้ในการปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ได้แก่ สัตว์และต้นไม้ พืช โดยนำมาเป็นวัสดุที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลังจากปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนแล้ว และศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม สำหรับทรัพยากรบุคคลที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่มาใช้ ได้แก่ บุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ครู เจ้าหน้าที่ นักการภารโรง และพ่อแม่ หรือผู้ปกครองนักเรียน ที่มีความรู้ความสามารถ โดยเชิญมาเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และเป็นผู้ให้ความรู้หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ส่วนทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์

สร้างขึ้นที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่มาใช้ ได้แก่ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และสถานที่ราชการ โดย
ใช้เป็นสถานที่ในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของครูในการปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการ
เรียนการสอนที่เหมาะสม และใช้เป็นสถานที่ในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของนักเรียนหลังจาก
ปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมแล้ว ทรัพยากรทางสังคมในชุมชนที่
ครูผู้สอนส่วนใหญ่มาใช้ ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน และความเป็นอยู่ของคนในชุมชน โดย
การให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนหลังจากปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อ
การเรียนการสอนแล้วและศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อ
การเรียนการสอน

การจัดทำคู่มือวิทยานิพนธ์หรือรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษาครูผู้สอนใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดทำ

วิทยานิพนธ์หรือรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ทรัพยากรท้องถิ่นที่ใช้ส่วนใหญ่คือ
ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากรทางสังคมใน
ชุมชน ตามลำดับ ทรัพยากรธรรมชาติที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่มาใช้ ได้แก่ ต้นไม้ พืช และสัตว์
โดยการศึกษาเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดจุดประสงค์ประกอบการจัดทำคู่มือวิทยานิพนธ์
หรือรายวิชาเพิ่มเติม และศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดเนื้อหาสาระประกอบการ
จัดทำคู่มือวิทยานิพนธ์หรือรายวิชาเพิ่มเติม ส่วนทรัพยากรบุคคลที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่มาใช้ ได้แก่
บุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ครู เจ้าหน้าที่ นักการภารโรง เป็นต้น และพ่อแม่หรือ
ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ โดยเชิญมาเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะและเป็น
ผู้ให้ความรู้หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่มาใช้ ได้แก่
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และสถานที่ราชการโดยใช้เป็นสถานที่ในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม
ของครูในการจัดทำคู่มือวิทยานิพนธ์หรือรายวิชาเพิ่มเติม และเป็นสถานที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนหลังจากจัดทำคู่มือวิทยานิพนธ์หรือรายวิชาเพิ่มเติมแล้ว สำหรับทรัพยากรทางสังคมในชุมชนที่ครู
ผู้สอนส่วนใหญ่มาใช้ ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน และความเป็นอยู่ของคนในชุมชน โดย
การศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการจัดทำคู่มือวิทยานิพนธ์หรือรายวิชาเพิ่มเติม และให้ครู
นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน หลังจากจัดทำคู่มือวิทยานิพนธ์หรือรายวิชาเพิ่มเติมแล้ว

การจัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ทรัพยากรท้องถิ่นที่ใช้ส่วนใหญ่คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ตามลำดับ ทรัพยากรธรรมชาติที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่นำมาใช้ ได้แก่ ต้นไม้ พืช และดิน หินแร่ โดยนำมาเป็นวัสดุที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนหลังจากจัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่แล้ว และศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่ ส่วนทรัพยากรบุคคลที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่นำมาใช้ ได้แก่ บุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ครู เจ้าหน้าที่ นักการภารโรง และพ่อแม่ หรือผู้ปกครองนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ โดยเชิญมาเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และเป็นผู้ให้ความรู้หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่นำมาใช้ ได้แก่ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และวัด โบสถ์ มัสยิด โดยใช้เป็นสถานที่ในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของครูในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่ และเป็นสถานที่ใช้ในการค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมของนักเรียน หลังจากจัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่แล้ว สำหรับทรัพยากรทางสังคมในชุมชนที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่นำมาใช้ ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน และความเป็นอยู่ของคนในชุมชน โดยการศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการจัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่ และให้ครุนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน หลังจากจัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่แล้ว

3. ปัญหาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น
ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดพิจิตร

3.1 ปัญหาการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนา
หลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ของผู้บริหารโรงเรียน

การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริมในกลุ่มการทำงาน
และพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ มีปัญหาในการ
ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น และ
ทรัพยากรทางสังคมในชุมชน มาใช้ในการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมเสริม
ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ปัญหาด้านทรัพยากรบุคคลที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ
ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ และบุคคลที่เป็นทรัพยากรไม่มีเวลาว่างพอ สำหรับปัญหา
ด้านทรัพยากรธรรมชาติที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ
และครูให้ความสำคัญกับการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้น้อย ส่วนปัญหาด้านทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์
สร้างขึ้นที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ และขาดข้อมูล
เกี่ยวกับแหล่งทรัพยากร ปัญหาด้านทรัพยากรทางสังคมที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ
ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ และขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากร

การปรับรายละเอียดของเนื้อหาในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในการส่งเสริม
สนับสนุนให้ครูนำทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากร
ทางสังคมในชุมชนมาใช้ในการปรับรายละเอียดของเนื้อหาในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ปัญหา
ด้านทรัพยากรบุคคลที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ และ
บุคคลที่เป็นทรัพยากรไม่มีเวลาว่างพอ ส่วนปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติที่ผู้บริหารโรงเรียน
ส่วนใหญ่พบคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ และแหล่งทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน

ปัญหาด้านทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ และแหล่งทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน สำหรับปัญหาด้านทรัพยากรทางสังคมในชุมชนที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ และขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากร

การปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมในกลุ่ม
 การงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากรทางสังคมในชุมชน มาใช้ในการปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ปัญหาด้านทรัพยากรบุคคลที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ และบุคคลที่เป็นทรัพยากรมีความรู้และประสบการณ์ไม่เพียงพอ ส่วนปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ และขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากร ปัญหาด้านทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ และขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากร สำหรับปัญหาด้านทรัพยากรทางสังคมในชุมชนที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ และแหล่งทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน

การจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรทางสังคมในชุมชน มาใช้ในการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหา ปัญหาด้านทรัพยากรบุคคลที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ บุคคลที่เป็นทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน และขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ ส่วนปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลไม่ให้ความร่วมมือ และครูไม่มีเวลาว่างพอ และปัญหาด้านทรัพยากรทางสังคมในชุมชนที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ ขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากร และแหล่งทรัพยากรอยู่ห่าง

ไกลโรงเรียน สำหรับปัญหาด้านทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ผู้บริหารโรงเรียนพบ คือ ครูให้ความสำคัญกับการนำทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้นมาใช้บ่อย และขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากร

การจัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหานำการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากรทางสังคมในชุมชน มาใช้ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ปัญหาด้านทรัพยากรบุคคลที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ และบุคคลที่เป็นทรัพยากรมีความรู้และประสบการณ์ไม่เพียงพอ ส่วนปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ และแหล่งทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน ปัญหาด้านทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ และแหล่งทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน สำหรับปัญหาด้านทรัพยากรทางสังคมที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ และขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากร

3.2 ปัญหาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพของครูผู้สอน

การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริมในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีปัญหาการใช้ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากรทางสังคม ในการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริมในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ปัญหาการใช้ทรัพยากรบุคคลที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่พบ คือ บุคคลที่เป็นทรัพยากรไม่มีเวลาว่างพอ และขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากโรงเรียน ส่วนปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่พบคือ แหล่งทรัพยากรมีจำนวนจำกัด และขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากโรงเรียน ปัญหาการใช้ทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่พบ คือ แหล่งทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน

และเวลาไม่เหมาะสมต่อการใช้ทรัพยากร ส่วนปัญหาการใช้ทรัพยากรทางสังคมในชุมชนที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่พบ คือ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรองเรียน และเวลาไม่เหมาะสมต่อการใช้ทรัพยากร

การปรับรายละเอียดของเนื้อหาในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีปัญหาการใช้ทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรธรรมชาติ ในการปรับรายละเอียดของเนื้อหาในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนทรัพยากรวัสดุที่มีมนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหา ปัญหาการใช้ทรัพยากรบุคคลที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่พบ คือ บุคคลที่เป็นทรัพยากรไม่มีเวลาว่างพอ และขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรองเรียน ส่วนปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่พบ คือ แหล่งทรัพยากรมีจำนวนจำกัด และขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรองเรียน สำหรับปัญหาการใช้ทรัพยากรวัสดุที่มีมนุษย์สร้างขึ้นที่ครูผู้สอนพบคือ แหล่งทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน และเวลาไม่เหมาะสมต่อการใช้ทรัพยากร ด้านปัญหาการใช้ทรัพยากรทางสังคมในชุมชนที่ครูผู้สอนพบ คือ แหล่งทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน และขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ

การปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัสดุที่มีมนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ในการปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนทรัพยากรบุคคล ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหา ปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่พบ คือ แหล่งทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน และแหล่งทรัพยากรมีจำนวนจำกัด ส่วนปัญหาการใช้ทรัพยากรวัสดุที่มีมนุษย์สร้างขึ้นที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่พบ คือ แหล่งทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน และขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรองเรียน ปัญหาการใช้ทรัพยากรทางสังคมในชุมชนที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่พบคือ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรองเรียน และแหล่งทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน สำหรับปัญหาการใช้ทรัพยากรบุคคลที่ครูผู้สอนพบ คือ บุคคลที่เป็นทรัพยากรไม่มีเวลาว่างพอ และขาดการ

สนับสนุนด้านงบประมาณจากโรงเรียน

การจัดทำคาอธบาย หรือรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีปัญหการใช้ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ในการจัดทำคาอธบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนปัญหาการใช้ทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้น ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหา ปัญหาการใช้ทรัพยากรบุคคลที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่พบ คือ บุคคลที่เป็นทรัพยากรไม่มีเวลาว่างพอ และขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากโรงเรียน ส่วนปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่พบ คือ เวลาไม่เหมาะสมต่อการใช้ทรัพยากร และขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากร ปัญหาการใช้ทรัพยากรทางสังคมที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่พบ คือ เวลาไม่เหมาะสมต่อการใช้ทรัพยากร และขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ สำหรับปัญหาการใช้ทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ครูผู้สอนพบ คือ แหล่งทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน และขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากโรงเรียน

การจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

ในโรงเรียนประถมศึกษา ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีปัญหการใช้ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ปัญหาการใช้ทรัพยากรบุคคลที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่พบ คือ บุคคลที่เป็นทรัพยากรไม่มีเวลาว่างพอ และขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากโรงเรียน ส่วนปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่พบ คือ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากโรงเรียน และแหล่งทรัพยากรมีจำนวนจำกัด ปัญหาการใช้ทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่พบคือ แหล่งทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน และขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ สำหรับปัญหาการใช้ทรัพยากรทางสังคมที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่พบ คือ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากโรงเรียน และขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากร

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา-ศึกษาจังหวัดพิจิตร มีประเด็นสำคัญที่ได้นำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ในเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำทรัพยากรท้องถิ่นทั้ง 4 ประเภท คือ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากรทางสังคมมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพทั้ง 5 ลักษณะ คือ การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม การปรับรายละเอียดของเนื้อหา การปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม การจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติม และการจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ ทรัพยากรท้องถิ่นที่โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำมาใช้ คือ ทรัพยากรบุคคล ซึ่งประกอบด้วย บุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ครู เจ้าหน้าที่ นักการภารโรง และพ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ โดยวิธีการส่งเสริมสนับสนุนที่โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการ คือ การให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชานาญ วัณณะ (2529) ประพนธ์ จันทรัตน์ (2533) และ เอนก ยารังษี (2537) ที่พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรบุคคลในลักษณะการขอคำปรึกษาหารือ หรือข้อเสนอแนะ และทรัพยากรบุคคลดังกล่าว ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ บุคลากรภายในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน ผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพด้านต่างๆ รวมไปถึงพ่อแม่ หรือผู้ปกครองนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ เป็นต้น จากการที่โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่บุคลากรภายในโรงเรียน และพ่อแม่ หรือผู้ปกครองนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ประกอบกับผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมสัมมนา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นมาก่อน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เพ็ญจันทร์ ธนาวิภาส (2536) ที่พบว่าครูขาดความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าโรงเรียนควรมีการพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียน ดังที่กิตติมา ปรีดีติติก (2532) ได้เสนอไว้ดังนี่คือ จัดบริการด้านเอกสารที่เกี่ยวข้องไว้บริการให้กับครูผู้สอนหรือจัดให้ครูได้เข้ารับการอบรม สัมมนาหรือจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ นอกจากนี้ผลการวิจัยของเพ็ญจันทร์ ธนาวิภาส (2536) ได้เสนอไว้ว่า โรงเรียนควรประสานงานกับชุมชนหรือหน่วยงานภายนอก เช่น การเชิญวิทยากรภายนอกโรงเรียนได้แก่ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ เป็นต้น เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือครูผู้สอนในการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรในระดับโรงเรียน ส่วนพ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนประถมศึกษาควรมีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ ประวัติ ความสามารถ อาชีพของผู้ปกครองนักเรียนในท้องถิ่นแล้วนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ อาจจะให้นักเรียนไปสัมภาษณ์ประวัติพ่อแม่ หรือผู้ปกครองตนเองหรือมอบหมายให้ครูผู้สอนออกไปสัมภาษณ์ หรือเยี่ยมเยียนผู้ปกครองในท้องถิ่นด้วยตนเองประโยชน์ที่ได้นอกจากจะได้รับรู้ถึงความสามารถ ความถนัดในอาชีพต่าง ๆ ที่ผู้ปกครองนักเรียนในท้องถิ่นมีแล้ว ยังเป็นการประสานความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญในการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพด้วย ดังที่ ภิญญู สาธร (2526) กล่าวถึงการประชาสัมพันธ์ว่าเป็นการส่งเสริมให้ครูกับผู้ปกครองมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ดังนั้นการเรียนการสอนจะได้ผลดีต้องได้รับความร่วมมือของทั้งทางโรงเรียนและที่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวัฒนา ชูเดช (2535) ที่แสดงให้เห็นว่า การเชิญบุคลากรมาเป็นวิทยากรในการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพนั้นครูผู้สอนจะได้รับประโยชน์ในด้านความรู้จากการที่วิทยากรมาทำการแนะนำหรือสาธิตเพิ่มมากขึ้น ส่วนปัญหาที่โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่นับ คือ โรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยเหนือ และบุคคลที่เป็นทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน เรื่องงบประมาณนั้นโรงเรียนควรแก้ไขหรือปรับปรุงด้วยการกำหนดนโยบายไว้แน่นอนให้ชัดเจน สำหรับเรื่องการเตรียมงบประมาณ โดยการของบประมาณเพิ่มเติมจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ/เอกชน รวมทั้งสังคมในท้องถิ่นด้วย ซึ่งกิตติมา ปรีดีติติก (2532) ได้เสนอถึงเรื่องการบริหารการเงินของโรงเรียนไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องพิจารณาถึงผลกระทบกระเทือนที่มีต่อการให้ตั้งงบประมาณหรือการจ่ายไป จะต้องมีการคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับการใช้จ่ายและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนปัญหาในเรื่องบุคคลที่เป็นทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน ผู้วิจัย

เห็นว่า โรงเรียนประถมศึกษาควรขอความร่วมมือไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ให้จัดการอบรม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นเพื่อให้ครูผู้สอนได้ทราบถึงวิธีการแล้วสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

2. การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น 4 ลักษณะ คือ การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม การปรับรายละเอียดของเนื้อหา การปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม และการจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่ โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ซึ่งกรมวิชาการ (2534) ได้เสนอไว้ว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับชีวิตอาชีพ เศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่นนั้น จะต้องนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ โรงเรียน สถานประกอบการ ทรัพยากรมนุษย์ คือ วิทยากร วิชาการต่าง ๆ อาชีพต่าง ๆ รวมถึงกิจกรรมโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้วย เพราะจะช่วยทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงกับชีวิต สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่แท้จริง จนสามารถบรรลุเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรฉบับปรับปรุงที่กำหนดไว้ว่า "การศึกษาเพื่อชีวิตที่ประกอบประโยชน์ต่อสังคม" โดยเฉพาะสังคมท้องถิ่นของตนเอง ดังที่หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตร จัดทำรายละเอียดในส่วนที่เป็นของท้องถิ่นได้ตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้จากท้องถิ่นของตน และเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรัก และความผูกพันกับท้องถิ่นของตนเองด้วย

สำหรับทรัพยากรท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรทั้ง 4 ลักษณะ ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ทั้ง 4 ลักษณะ ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ คือ ต้นไม้ พืช และสัตว์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปราณี เปี่ยมคล้าย (2537) ที่พบว่า ครูผู้สอนนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยนำมาเป็นเนื้อหาสาระ และวัสดุที่ใช้

ประกอบการเรียนการสอนหลังจากที่ได้พัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นทั้ง 4 ลักษณะ
 ในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสิทธิ์ อามาตร์ (2529)
 ประพนธ์ จันทรรัตน์ (2533) ทศนีย์ เบญจศิลารักษ์ (2534) และเอนก ยารังษี (2537) ที่
 พบว่า โรงเรียนนันทวิทยาภรรยาธรรมชาตินำมาใช้เป็นวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน อีกทั้ง
 กรมวิชาการ (2534) ได้เสนอไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง (2533) ในกลุ่มงาน
 และพื้นฐานอาชีพ ว่าให้โรงเรียนจัดหาสื่อการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ วัสดุอุปกรณ์การสอนสำหรับ
 ครู โดยเฉพาะวัสดุฝึกปฏิบัติงานของผู้เรียน ให้พยายามจัดหาวัสดุที่มีในท้องถิ่น หรือวัสดุที่ราคาถูก
 มาใช้ ดังนั้น ต้นไม้ พืช และสัตว์ ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่หาได้ง่ายภายในท้องถิ่น อีกทั้งมีอยู่แล้วตาม
 ธรรมชาติ ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการประหยัดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน อีกทั้ง
 ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจบทเรียนง่ายขึ้น ดังที่ เอนก ยารังษี (2537) ได้กล่าวถึง
 การใช้นันทวิทยาภรรยาธรรมชาตินี้เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้สึกรักและหวงแหน เกิดความ
 ตระหนักที่จะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเองด้วย ส่วนในเรื่องการนันทวิทยาภรรยาธรรมชาตินี้
 มาเป็นเนื้อหาสาระ ในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ทั้ง 4 ลักษณะ ในกลุ่ม
 งานและพื้นฐานอาชีพนั้น กรมวิชาการ (2534) ได้เสนอไว้ว่า ในคำอธิบายหรือคำอธิบาย
 รายวิชาของกลุ่มประสบการณ์ที่มีอยู่ในหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง จะระบุเนื้อหาที่ให้นักเรียน
 ทั่วๆ ไป โดยกำหนดเป็นขอบข่าย หรือหัวข้อต่าง ๆ ไว้เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถกำหนดรายละเอียด
 ของเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นได้ด้วยการเพิ่มหรือปรับได้ตามความเหมาะสม เช่น
 การนำต้นไม้ พืช และสัตว์ ที่มีในท้องถิ่น มาเป็นเนื้อหาสาระในการเรียนการสอนวิชางานบ้าน
 งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง เป็นต้น ส่วนปัญหาที่โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่พบคือ
 แหล่งทรัพยากรมีจำนวนจำกัด แหล่งทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน และขาดงบประมาณสนับสนุน
 จากโรงเรียน ปัญหาในเรื่องแหล่งทรัพยากรมีจำนวนจำกัดนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอนก
 ยารังษี (2537) ที่พบว่า การใช้นันทวิทยาภรรยาธรรมชาตินี้มีแหล่งทรัพยากรจำนวนน้อย ผู้วิจัยเห็นว่า
 ทรัพยากรธรรมชาติบางอย่างเป็นเรื่องที่หายาก และมีเฉพาะในท้องถิ่น ดังนั้นโรงเรียนประถมศึกษา
 จะต้องมีการวางแผนนันทวิทยาภรรยาธรรมชาตินำใช้อย่างประหยัด และคุ้มค่าที่สุด พร้อมทั้งควร
 จะปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญ และประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งร่วมกันอนุรักษ์ไว้
 ให้นำมาใช้ถูกทำลายหรือสูญหายไป ส่วนปัญหาแหล่งทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียนนั้น สอดคล้องกับผล
 การวิจัยของ ประพนธ์ จันทรรัตน์ (2533) และสมพิศ วงษ์แหยม (2535) ที่พบว่าแหล่งทรัพยากร

อยู่ห่างไกลโรงเรียน ผู้วิจัยเห็นว่าควรขอความร่วมมือกับชุมชน เช่น ขอรับบริจาคทรัพยากร ธรรมชาติบางชนิดที่ผู้ปกครองนักเรียนสามารถบริจาคให้ได้ หรือพานักเรียนออกไปทัศนศึกษาออก สถานที่ เพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนการสอนอีกด้วย ส่วนปัญหาเรื่องขาดงบประมาณสนับสนุนจากโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประพนธ์ จันทรัตน์ (2533) จีราวรรณ ช่างสาลี (2533) อังกุล สมคะเนย์ (2535) และ วิจิตร ไชยศิลป์ (2537) ที่พบว่า โรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาหลักสูตร และการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า โรงเรียนควรขอความร่วมมือกับชุมชน เช่น ขอรับบริจาคจากผู้ปกครองนักเรียน หรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชน และ/หรือโรงเรียนควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการหารายได้เข้าสู่โรงเรียน เช่น งานชุมนุมศิษย์เก่า งานแสดงศิลปหัตถกรรมนักเรียน เป็นต้น

3. จากผลการวิจัย พบว่า นอกจากทรัพยากรธรรมชาติที่โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ นำมาใช้แล้ว ยังมีทรัพยากรบุคคลที่โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ นำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ตามความต้องการของท้องถิ่น ทั้ง 4 ลักษณะ ในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ คือ บุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ครู เจ้าหน้าที่ นักการภารโรง เป็นต้น โดยการเชิญมาเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2535) ที่ว่า บุคลากรภายในโรงเรียนเป็นแหล่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งในกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร และกรมวิชาการ (2534) ได้ให้แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ คือให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนไปใช้ในการพัฒนาตนเองและสังคมนั้น ต้องจัดการเรียนการสอนที่มีความหมายต่อผู้เรียน และปรับเปลี่ยนไปตามสภาวะ ซึ่งผู้สอนเท่านั้นที่สามารถทำให้การเรียนการสอนเกิดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวได้ ประกอบกับผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ตามความต้องการของท้องถิ่นมาก่อน และจากผลการวิจัยของ ลักษณะ สมเชื้อ (2524) พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ที่สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ เพราะความจำเป็น จึงไม่ถนัดในการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ และอาจขาดความรู้พื้นฐานในเรื่องงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ พรเพ็ญ ปทุมศิริ (2532) ได้เสนอปัญหาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ไว้ว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางการศึกษาทั่วไป ครูที่มีวุฒิเฉพาะทางมีจำนวนน้อย ทำให้ครูผู้สอนมีปัญหในการสอนบางเรื่อง หรือบางงานที่ต้องใช้ความรู้พื้นฐาน

และเทคนิคเฉพาะอย่าง เช่น งานประดิษฐ์ และงานช่าง เป็นต้น ดังนั้นบุคลากรภายในโรงเรียน จึงมีบทบาทมากที่สุดสำหรับครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ในการเชิญมาให้เป็นผู้ให้คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอนก ยารังษี (2537) ที่พบว่า ลักษณะการใช้ทรัพยากรบุคคล คือ ขอคำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยว่าบุคลากรภายในโรงเรียนเดียวกันย่อมรู้ความสามารถ ความถนัดของกันและกันดี จึงเป็นการสะดวกที่จะเชิญมาเป็นผู้ให้คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะ ส่วนปัญหาที่โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่พบคือ บุคคลที่เป็นทรัพยากร ไม่มีเวลาว่างพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประพนธ์ จันทรัตน์ (2533) ทศนีย์ เบญจศิลารักษ์ (2534) สมพิศ วงษ์แหยม (2535) และเอนก ยารังษี (2537) ที่พบว่า การนำทรัพยากรบุคคล มาใช้มีปัญหามากในเรื่อง บุคคลที่เป็นทรัพยากรไม่มีเวลาว่างพอ ผู้วิจัยเห็นว่าบุคลากรภายในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ จะมีหน้าที่ความรับผิดชอบมาก ทั้งในส่วนที่เป็นงานด้านการสอน และงานด้านอื่น ๆ ดังนั้นจึงทำให้ไม่มีเวลาว่างพอ โรงเรียนอาจขอความร่วมมือกับชุมชน หรือผู้มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ มาให้ความรู้ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตร ตามความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนี้ ธีรยุทธ เสนีย์ ณ อุรุทยา (2524) ได้เสนอไว้ว่า ผู้บริหารควรจะได้จัดอบรมเพิ่มพูนทักษะความรู้ ความสามารถวิชาชีพเฉพาะแก่ครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ และกรมวิชาการ (2534) เกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533) ในเรื่องการวางแผนจัดตารางสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพร่วมกันทั้งโรงเรียนโดยจัดช่วงเวลาสอนแต่ละครั้งแตกต่างกัน เช่น มีช่วงสั้นบ้างยาวบ้าง เพื่อสะดวกในการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ นอกจากนี้ตัวครูผู้สอนเองต้องมีการพัฒนาตนเอง หมั่นศึกษาหาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ตามความต้องการของท้องถิ่นอยู่เสมอ

4. จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ทรัพยากรวัสดุที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ทั้ง 4 ลักษณะ คือ ที่อ่านหนังสือ ประแจหมู่บ้านและวัด โบสถ์ มัสยิด โดยการศึกษาเพื่อนมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน และใช้เป็นสถานที่ในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของครู ประกอบในการพัฒนาหลักสูตร ตามความต้องการของท้องถิ่น ทั้ง 4 ลักษณะ ในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่ง วิจัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2535) ได้กล่าวถึง ทรัพยากรวัสดุที่มีมนุษย์สร้างขึ้นไว้ว่า เป็นสถานที่ที่สังคมสร้างขึ้นไว้อย่างมีจุดมุ่งหมาย

เพื่อความรู้อย่างเข้าใจ ความสุข ความเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นงานช่าง งานประดิษฐ์ งานเลือก ฯลฯ และสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ชานาญ วัณณะ (2529) ที่พบว่าครูชีวิต ซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรในชุมชนมา ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับผลการวิจัย ของ เอนก ยารังษี (2537) ได้พบว่า มีการใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยมอบหมายให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ส่วนการศึกษาเพื่อนมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพัฒนา หลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นทั้ง 4 ลักษณะนั้น สงัด อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวถึง ข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่นว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นที่โรงเรียนต้องมี และจัดเก็บไว้เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่หรือการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ หรือการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสมยิ่งขึ้น แหล่งข้อมูลที่สำคัญแบ่งได้ 2 ประเภท คือ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของชุมชน และข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้เรียน วิธีการศึกษาและ รวบรวมข้อมูล อาจทำได้ 2 วิธีคือ การศึกษาโดยตรง และการศึกษาโดยอ้อม และกรมวิชาการ (2534) กล่าวว่า ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ควรมีการศึกษา สืบค้น เก็บรวบรวม ข้อมูล ข้อสนเทศของท้องถิ่นเพื่อศึกษาในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรที่ มนุษย์สร้างขึ้น สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น แผนพัฒนาท้องถิ่น สภาพการจัดการศึกษา ในด้านบุคลากรทางการศึกษา ครู อาจารย์ และสภาพปัญหา และความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในท้องถิ่น ส่วนการใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และวัด โบสถ์ มัสยิด เป็นสถานที่ในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของครู ประกอบในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการ ของท้องถิ่น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และวัด โบสถ์ มัสยิด เป็นแหล่ง รวบรวมความรู้ไม่ว่าจะเป็นสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ วารสาร หรือหนังสือพิมพ์ นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งที่ พบปะกันของบุคคลในท้องถิ่นด้วย ดังนั้นนอกจากครูผู้สอนจะใช้เป็นสถานที่ในการค้นคว้าหาความรู้ เพิ่มเติมแล้ว ยังสามารถเป็นสถานที่ในการพบปะ พูดคุยกับบุคคลในท้องถิ่นด้วย เพื่อนำมาเป็นข้อมูล พื้นฐานประกอบการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นได้อีกทางหนึ่ง ส่วนปัญหาที่โรงเรียน ประถมศึกษาส่วนใหญ่พบ คือ แหล่งทรัพยากรอยู่ห่างไกลโรงเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับ เพ็ญจันทร์ ธนาวิภาส (2536) ที่ว่า โรงเรียนควรมีการประสานงานกับกลุ่มโรงเรียน เพื่อดำเนิน การจัดตั้งศูนย์รวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร มาให้ความรู้กับครูผู้สอน และ โรงเรียนประถมศึกษาควรมีมุมหนังสือเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ตามความต้องการของ

ท้องถิ่น สำหรับค้นหาหาความรู้

5. ส่วนทรัพยากรทางสังคมในชุมชน ที่โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่นำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ตามความต้องการของท้องถิ่นทั้ง 4 ลักษณะ ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ คือ กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน โดยการศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบ และให้ครูและนักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หลังจากพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นแล้ว กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เป็นสิ่งที่ชุมชนได้ปฏิบัติสืบต่อกันมา เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและสำคัญต่อการนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ดังที่ สัจด์ อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวถึง การศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน ไว้ว่า เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่แท้จริงภายในสังคม ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น ว่าเป็นการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการอย่างไร และมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา ผลที่ได้จากการศึกษาตามขั้นตอนนำมาใช้ประกอบการพิจารณา กำหนดแนวทางในการพัฒนา ให้สนองหรือสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เมื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานจนทราบความต้องการของท้องถิ่นแล้ว ก็ควรรี้นักเรียนและครู เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน หลังจากพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชำนาญ วัฒนะ (2529) ประพนธ์ จันทรัตน์ (2533) ทศนีย์ เบญจศิลารักษ์ (2534) และเอนก ยารังษี (2537) ที่พบว่าโรงเรียนมีลักษณะการใช้ทรัพยากรทางสังคมในชุมชน โดยการทำครูและนักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมโดยตรง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่โรงเรียนให้ครูและนักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน จะทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และได้รับประสบการณ์ตรงในกิจกรรมนั้น ๆ จากการเรียนรู้ อีกทั้งยังมีเจตคติและค่านิยมที่ดีต่อชุมชน ดังที่กรมวิชาการ (2534) ได้เสนอถึงการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเอง เรียนรู้สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคมในท้องถิ่นของตนจากใกล้ตัวไปสู่ไกลตัวออกไป แต่ไม่ละเลยที่จะเรียนรู้ท้องถิ่นของตนเองให้ละเอียดมากขึ้น จนสามารถแก้ปัญหา พัฒนาชีวิต อาชีพ เศรษฐกิจ และสังคมในท้องถิ่นของตนเองได้ นักเรียนจะรักท้องถิ่น ไม่อพยพหลบหนีออกไปจากท้องถิ่นของตนเอง ส่วนปัญหาการใช้ทรัพยากรทางสังคม ที่โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่นพบคือ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประพนธ์ จันทรัตน์ (2533) จีราวรรณ ช่างสาลี (2533) อังกุล สมคะเนย์ (2535) และวิจิตร ชาญศิลป์ (2537)

ที่พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดงบประมาณสนับสนุน ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนควรจะทำเรื่องไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อของบประมาณสนับสนุนในส่วนนี้เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนก็ควรจะมีแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพที่เด่นชัด เพื่อจะได้จัดสรรงบประมาณมาให้ได้อย่างเพียงพอ หรืออาจจะขอรับบริจาคจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งโรงเรียนควรจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยการจัดกิจกรรมวันผู้ปกครองพบปะกับครู วันแจกสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน หรืองานชุมนุมศิษย์เก่าของโรงเรียน เป็นต้น เพื่อเป็นการหารายได้เข้าโรงเรียน

6. การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดทำคำอธิบาย/รายวิชาเพิ่มเติม ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริชัย อนันตผล (2535) เพ็ญจันทร์ ธนาวิภาส (2536) ปราณี เปี่ยมคล้าย (2537) และวิจิตร ไชยศิลป์ (2537) ที่พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมนี้ เป็นเรื่องซึ่งทำได้ยาก และเป็นเรื่องใหม่ต่อการปฏิบัติ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจดีพอ เนื่องจากมีภารกิจมาก ประกอบกับที่ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นมาก่อน จึงทำให้ไม่เข้าใจถึงขั้นตอน วิธีการ ในการจัดทำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญจันทร์ ธนาวิภาส (2536) ที่พบว่า ครูไม่ได้เข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ขาดผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาวิชามาให้คำแนะนำแก่ครู เอกสารสำหรับการค้นคว้ามีไม่เพียงพอ ขาดคำแนะนำแนวทางที่ถูกต้องและชัดเจน และไม่ได้รับการนิเทศจากผู้เกี่ยวข้อง จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนควรส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจ รู้ขั้นตอนวิธีการในการจัดทำคำอธิบาย หรือรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยการจัดประชุม ชี้แจง จัดอบรมครู จัดประชุมปฏิบัติการ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ หรือขอแนะนำในการจัดทำ จัดหาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าไว้ให้บริการแก่ครู อาจจะจัดเป็นมุมหนังสือสำหรับครูผู้สอน นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนา

หลักสูตรท้องถิ่น ดังเช่น กรมวิชาการควรมีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดทำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติม โดยอธิบายขั้นตอนอย่างละเอียดและเข้าใจได้ชัดเจน เพื่อครูจะได้นำไปศึกษาด้วยตนเอง พร้อมทั้งประสานงานไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ให้มีการขยายผลความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะนี้ไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนให้กว้างขวางมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการวิจัยการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พิจิตร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแก่ผู้เกี่ยวข้องดังนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

1. ควรจัดให้มีการอบรม สัมมนา หรือประชุมปฏิบัติการ ให้ความรู้แก่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน ในเรื่องการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ในกลุ่ม กพอ. พร้อมทั้งมีการติดตาม และประเมินผลการจัดอบรม สัมมนา หรือประชุมปฏิบัติการ ว่ามีการนำไปปฏิบัติจริงเพียงใด มีปัญหาอะไรบ้าง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสำหรับใช้ปรับปรุงและแก้ไขต่อไป
2. ควรจัดสรรงบประมาณในเรื่อง การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ในกลุ่ม กพอ. ให้กับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน
3. ควรมีการสำรวจข้อมูลของแหล่งทรัพยากรท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตร พร้อมทั้งแจกจ่ายเอกสารเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรท้องถิ่นให้กับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน ได้รับความทราบ

ผู้บริหารโรงเรียน

1. ผู้บริหารโรงเรียนเองควรมีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น โดยการเข้าร่วมการอบรม สัมมนา เพื่อจะได้มีความรู้ ความเข้าใจ พร้อมทั้งสามารถนำมาแนะนำ หรือให้คำปรึกษากับบุคลากรภายในโรงเรียนได้
2. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนกลุ่ม กพอ. เข้าร่วมการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น
3. ควรมีการประสานงาน ติดต่อกับแหล่งทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอนกลุ่ม กพอ. ในการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น
4. ควรมีแผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ในกลุ่ม กพอ. ที่ชัดเจน พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

ครูผู้สอนกลุ่ม กพอ.

1. ควรแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น โดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา หรือเข้าร่วมการอบรม สัมมนา ตามหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ที่มีการจัดอบรม สัมมนา
2. ควรนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นในกลุ่มประชากรอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น